

Zwiększenie odporności jednolitego rynku na kryzysy: wyposażenie Europy w solidny zestaw narzędzi służących zapewnieniu swobodnego przepływu i dostępności istotnych towarów i usług

Komisja przedstawia dziś nowy instrument nadzwyczajny jednolitego rynku (SMEI). Te ramy zarządzania kryzysowego mają na celu zachowanie swobodnego przepływu towarów, usług i osób oraz dostępności kluczowych towarów i usług w przypadku przyszłych sytuacji nadzwyczajnych, z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw w całej UE. Chociaż jednolity rynek okazał się naszym największym atutem w zarządzaniu kryzysowym, pandemia COVID-19 uwypukliła strukturalne niedociągnięcia utrudniające UE skuteczne reagowanie na sytuacje nadzwyczajne w skoordynowany sposób. Jednostronne środki spowodowały fragmentację rynku, co pogłębiło kryzys i dotknęło w szczególności MŚP.

Wiceprzewodnicząca wykonawcza do spraw Europy na miarę ery cyfrowej Margrethe **Vestager** powiedziała: *Kryzys związany z COVID-19 wyraźnie pokazał: musimy zapewnić ciągłe funkcjonowanie jednolitego rynku, również w czasach kryzysu. Musimy go wzmocnić. Potrzebujemy nowych narzędzi, które pozwolą nam na szybkie wspólne reagowanie. Tak, aby w przypadku nowego kryzysu nasz jednolity rynek pozostał otwarty, a towary o zasadniczym znaczeniu pozostały dostępne i mogły chronić europejskich obywateli. Nowy instrument nadzwyczajny jednolitego rynku to umożliwi.*

Komisarz ds. rynku wewnętrznego Thierry **Breton** dodał: *W ciągu ostatnich kilku lat ciężko pracowaliśmy, aby zachować sprawnie funkcjonujący jednolity rynek, utrzymać otwarte granice i łańcuchy dostaw oraz zapewnić dostępność produktów i usług potrzebnych naszym obywatelom. Musimy jednak być lepiej przygotowani, by przewidzieć kolejny kryzys i na niego zareagować. Instrument nadzwyczajny jednolitego rynku, zamiast opierać się na doraźnych, improwizowanych działaniach, zapewni strukturalną odpowiedź, aby utrzymać swobodny przepływ towarów, osób i usług w trudnych czasach. SMEI zapewni lepszą koordynację działań państw członkowskich, pomoże uprzedzić i ograniczyć wpływ potencjalnego kryzysu na naszą gospodarkę i przemysł oraz wyposaży Europę w narzędzia, którymi dysponują nasi globalni partnerzy, a których nam brakuje.*

Instrument nadzwyczajny jednolitego rynku uzupełnia inne unijne środki ustawodawcze dotyczące zarządzania kryzysowego, takie jak Unijny Mechanizm Ochrony Ludności, a także przepisy UE dotyczące konkretnych sektorów, łańcuchów dostaw lub produktów, takich jak zdrowie, półprzewodniki lub bezpieczeństwo żywnościowe, które już przewidują ukierunkowane środki reagowania kryzysowego. Nowy instrument tworzy wyważone ramy zarządzania kryzysowego umożliwiające identyfikację różnych zagrożeń dla jednolitego rynku i zapewnienie jego sprawnego funkcjonowania poprzez:

- **Stworzenie struktury zarządzania kryzysowego dla jednolitego rynku:** Nowy mechanizm monitorowania jednolitego rynku, określania różnych poziomów ryzyka i koordynowania odpowiedniej reakcji obejmującej kilka etapów – tryb planowania awaryjnego, tryb podwyższonej czujności i tryb sytuacji nadzwyczajnej. Po pierwsze, ramy planowania awaryjnego umożliwią Komisji i państwom członkowskim utworzenie sieci koordynacji i komunikacji w celu zwiększenia gotowości. Następnie, w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla jednolitego rynku Komisja będzie mogła uruchomić tryb podwyższonej czujności. Wreszcie w przypadku kryzysu o szerokim oddziaływaniu na jednolity rynek Rada będzie mogła uruchomić tryb sytuacji nadzwyczajnej. Powołana zostanie grupa doradcza złożona z przedstawicieli Komisji i państw członkowskich, która oceni daną sytuację i zaleci najbardziej odpowiednie środki reagowania. Będzie ona odgrywać zasadniczą rolę w całym procesie.
- **Proponowanie nowych działań mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom dla jednolitego rynku:** W trybie podwyższonej czujności państwa członkowskie we współpracy z Komisją skoncentrują się na monitorowaniu łańcuchów dostaw określonych towarów i usług o znaczeniu strategicznym, a także na tworzeniu strategicznych rezerw w tych obszarach. Po uruchomieniu sytuacji nadzwyczajnej swobodny przepływ na jednolitym rynku zostanie utrzymany za pomocą czarnej listy zakazanych ograniczeń oraz, bardziej ogólnie, poprzez wzmocnioną i szybką kontrolę jednostronnych ograniczeń. Komisja będzie mogła również zalecić, aby państwa członkowskie zapewniły dostępność towarów istotnych w kontekście kryzysu, ułatwiając rozbudowę lub zmianę przeznaczenia linii produkcyjnych, bądź przyspieszając wydawanie pozwoleń. Komisja będzie mogła również zalecić państwom członkowskim ukierunkowaną dystrybucję rezerw strategicznych utworzonych na etapie podwyższonej czujności. Nowe przepisy ułatwią również udzielanie zamówień publicznych na odpowiednie towary i usługi przez Komisję w imieniu państw członkowskich, zarówno w trybie podwyższonej czujności, jak i w trybie sytuacji nadzwyczajnej.

- **Dopuszczenie środków stosowanych w ostateczności w sytuacjach nadzwyczajnych:** W nadzwyczajnych okolicznościach, dopiero po uruchomieniu trybu sytuacji nadzwyczajnej, Komisja będzie mogła również skorzystać z narzędzi, które będą wymagały oddzielnego uruchomienia. W takim przypadku Komisja może skierować do podmiotów gospodarczych ukierunkowane wnioski o udzielenie informacji, które mogą stać się wiążące. Może również zwrócić się do nich o przyjęcie priorytetowych zamówień na produkty istotne w kontekście kryzysu, które przedsiębiorstwa będą musiały zrealizować bądź przedstawić poważne powody uzasadniające odmowę. Ponadto przyspieszone wprowadzanie do obrotu niektórych produktów poprzez szybsze badania i akredytację, w tym poprzez ocenę zgodności, zapewni ich dostępność w sytuacjach nadzwyczajnych. Przepisy zezwalające na takie odstępstwa określono w odrębnych wnioskach towarzyszących rozporządzeniu w sprawie SMEI i dotyczących rozporządzenia i dyrektywy w sprawie zmiany szeregu uregulowań dotyczących poszczególnych produktów.

Dalsze działania

Wniosek zostanie teraz rozpatrzony przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej. Po przyjęciu przez współustawodawców rozporządzenia wejdą w życie dwudziestego dnia po ich publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Kontekst

Od blisko 30 lat jednolity rynek jest najważniejszym atutem UE, który oferuje pewność, skalę i dobry punkt wyjścia do globalnej ekspansji dla unijnych przedsiębiorstw oraz zapewnia konsumentom powszechną dostępność produktów i usług wysokiej jakości. Jednak w ostatnich kryzysach, a zwłaszcza w pierwszych dniach pandemii COVID-19, przedsiębiorstwa i obywatele ucierpieli z powodu ograniczeń wejścia na rynek, zakłóceń w dostawach i braku przewidywalności przepisów, które doprowadziły do fragmentacji jednolitego rynku. Wewnątrzunijne ograniczenia wywozowe i ograniczenia podróży, przyjęte w odpowiedzi na pandemię, ale często źle zaprojektowane lub nieuzasadnione, zakłóciły swobodny przepływ towarów, usług i osób, powodując koszty gospodarcze i opóźnienia i utrudniając ogólne reagowanie w sytuacjach kryzysowych.

Przedstawiony dziś pakiet SMEI jest następstwem apelu Rady Europejskiej, która w konkluzjach Rady z [1-2 października 2020 r.](#) stwierdziła, że UE powinna wyciągnąć wnioski z pandemii COVID-19 i zająć się utrzymującą się fragmentacją, barierami i słabościami jednolitego rynku w obliczu sytuacji nadzwyczajnych. W odpowiedzi Komisja ogłosiła w [komunikacie w sprawie aktualizacji strategii przemysłowej z maja 2021 r.](#), że przedstawi specjalny instrument zapewniający swobodny przepływ towarów, usług i osób, a także większą przejrzystość i koordynację w czasach kryzysu. [Parlament Europejski z zadowoleniem przyjął plan Komisji](#) dotyczący przedstawienia instrumentu nadzwyczajnego na jednolitym rynku i wezwał Komisję do opracowania tego instrumentu jako prawnie wiążącego narzędzia strukturalnego zapewniającego swobodny przepływ osób, towarów i usług w przypadku przyszłych kryzysów. Przed przedstawieniem wniosku Komisja przeprowadziła szeroko zakrojone konsultacje, m.in. publikując zaproszenie do zgłaszania uwag i konsultacje publiczne, a także kwestionariusze wypełniane przez państwa członkowskie; zorganizowała też szeroko zakrojone warsztaty dla zainteresowanych stron i liczne bardziej ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami.

Więcej informacji:

[Pytania i odpowiedzi](#)

[Zestawienie informacji](#)

[Nagranie wideo](#) na temat SMEI

[Wniosek dotyczący rozporządzenia](#) ustanawiającego instrument nadzwyczajny jednolitego rynku i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) 2679/98

[Wniosek dotyczący rozporządzenia](#) ustanawiającego środki mające na celu ułatwienie dostaw i dostępności towarów istotnych w kontekście kryzysu w przypadku sytuacji nadzwyczajnej na jednolitym rynku oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/424, rozporządzenie (UE) 2016/425, rozporządzenie (UE) 2016/426, rozporządzenie (UE) 2019/1009

[Wniosek dotyczący dyrektywy](#) zmieniającej dyrektywy 2000/14/WE, 2006/42/WE, 2010/35/UE, 2013/29/UE, 2014/28/UE, 2014/29/UE, 2014/30/UE, 2014/31/UE, 2014/32/UE, 2014/33/UE, 2014/34/UE, 2014/35/UE, 2014/53/UE i 2014/68/UE oraz wprowadzającej procedury nadzwyczajne na potrzeby oceny zgodności, przyjęcia wspólnych specyfikacji i nadzoru rynku w przypadku sytuacji nadzwyczajnej na jednolitym rynku

Podobne media

Instrument nadzwyczajny jednolitego rynku (SMEI) [Pobierz \(76.731 kB - PDF\)](#)

